

ESPLUGUES DE LLOBREGAT

Monestir de Santa Maria de Montsió

Carrer de l'església, nº 64-82

08950 Esplugues de Llobregat

Arxiprestat: Sant Feliu de Llobregat

Bisbat de Sant Feliu de Llobregat

Localització: El municipi d'Esplugues de Llobregat és, per extensió, el més petit de la comarca del Baix Llobregat. Fins l'any 1990 va pertànyer al Barcelonès. Limita amb els municipis de Barcelona, Cornellà de Llobregat, Sant Just Desvern, Sant Joan Despí i Hospitalet de Llobregat.

Datació: Data de fundació del monestir de Santa Maria de Montsió -en origen de Sant Pere Màrtir-, 1348.

Estil arquitectònic: Sense definir (actual convent de Santa Maria de Montsió a Esplugues de Llobregat)

Descripció: Al voltant de 1900 el seu propietari, Josep Pujol Colom, va encarregar la reforma de la casa a l'arquitecte modernista Antoni Gallissà, que va realitzar-la inspirant-se en elements del gòtic civil català. La façana principal només es pot veure des de l'interior del convent i d'ella en destaca la gran tribuna de maó vist, a base d'arcs ogivals, sobre la porta medieval adovellada. La façana del carrer de l'Església utilitza també el maó vist al voltant de les obertures, totes elles de geometria diversa.

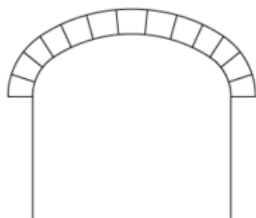

Història: El monestir de Santa Maria de Montsió de l'orde femenina dels dominics fou fundat per la infanta Maria, filla de Jaume II i tieta de Pere III el Cerimoniós, l'any 1348, poc abans de la seva mort. Es fundà amb el nom de Sant Pere Màrtir. Les primeres religioses que vingueren de Prulla (Llenguadoc) l'any 1351 s'instal·laren en el Mas d'en Bissanya, fora muralles; mas que van adquirir amb els diners designats expressament per Maria en el seu testament. L'any 1375 aixecaren un edifici al carrer del Carme a causa del perill que comportava per a la comunitat viure tan arran de mar i sense la protecció de la muralla. Al carrer del Carme hi romangueren fins l'any 1423 en el que un nou trasllat les portà a instal·lar-se a l'antic convent augustinià de Santa Eulàlia del Camp, a la plaça Santa Anna de Barcelona, i aleshores adoptà el nom de Santa Maria de Montsió. La comunitat visqué en aquest convent fins a la desamortització (1835) en que fou desposseïda. El 1846 el convent fou retornat a les monges que, entre el 1882 i el 1888, traslladaren l'església i el claustre a la Rambla de Catalunya i hi romangueren fins el 1947 en què es traslladaren a un nou edifici a Esplugues de Llobregat, concretament a Can Casanoves (antigament Mas Colomer) al carrer de l'Església. Hi fou dut el claustre. Els sepulcres de les infantes, el de Maria i el de la seva germana Blanca, que també les havien anat acompanyant en els viatges, foren destruïts l'any 1936 per profanació¹ quan la comunitat estava a la Rambla de Catalunya. Tanmateix algunes fonts consideren que els esmentats sepulcres desaparegueren en el primer trasllat².

El claustre

Datació i estil: Gòtic. Segles XIV (1388), XIX Final (1888), XX Mitjan (1948).

Descripció: Claustre gòtic de planta quasi quadrada i coberta de bigues de fusta tallada. Consta de dos pisos de galeries amb arcs ogivals formant un total de 34 ogives. Els arcs estan recolzats en columnes de pedra de Girona. El pis inferior és l'obra més antiga, del segle XIV, amb arcades que descansen sobre fines i esveltes columnes amb fust polilobulat d'alabastre de Beuda³. Els capitells són també gòtics, amb dues rengleres d'acants estilitzats i florons sota l'àbac. El pis superior és més tardà, probablement de la segona meitat del segle XV, construït a semblança de l'anterior, però amb les columnes rodones i de menor alçada. Als angles del claustre inferior hi ha quatre arcs, un d'ells carpanell⁴ que descarreguen sobre mènsules terminals. A l'angle nord-est es pot veure l'arrencament d'uns arcs, vestigis d'una tribuna avui desapareguda.

Imatge d'un arc carpanell

¹ Paulí Meléndez, Antonio, El Real Monasterio de Nuestra Señora de Montesión de Barcelona, Barcelona : Bartres, 1952.

² Generalitat de Catalunya. Direcció General del Patrimoni Artístic i Arquitectònic. <https://extranet.cultura.gencat.cat/eGIPCI> [Consultada 12 d'abril de 2012]

³ Beuda és un municipi de la comarca de la Garrotxa, a les comarques gironines, situat a un vessant del massís del Mont, al nord de Besalú.

⁴ Un arc carpanell és un tipus d'arc rebaixat simètric que es forma a partir d'ell, amb l'afegit de petits arcs en els extrems; arcs que tenen el seu centre en la línia d'imposta per aconseguir en ells una forma arrodonida. Format per tres, cinc o més arcs de circumferències consecutives, sempre imparells.

En una de les cantonades del claustre hi ha una font gòtica (angle nord-oest) i una porta (angle nord-est) que comunica amb el jardí.

Imatges esculpides a les mènsules terminals:

Lluita d'animals fantàstics

Un àngel tocant el llaüt

Dos àngels sostenint un escut amb una flor de lis

Un monjo llegint un llibre

Un bisbe amb un bàcul i una santa amb un castell i una palma

Dos lleons que trepitgen el cap d'un rei

Un ésser fantàstic

Mènsula. Lluita d'animals fantàstics

Capitell de la porta d'entrada al jardí. Es pot veure al cantó esquerre Sant Jordi lliurant la donzella i, al costat, a Adam i Eva al Paradís.

La porta d'accés al jardí està formada per dos massissos pilars amb aresta i arc ogival. Els dos capitells, de pedra, estan situats a una alçada de dos metres i bellíssimament esculpits.

Capitell dret: al centre, l'Anunciació de la Verge; a l'interior del claustre, decoració floral; a l'exterior del claustre, animals fantàstics.

Capitell esquerre: , al centre, Adam i Eva al Paradís; a l'interior del claustre, Sant Jordi lliurant la donzella, el drac i els reis, que ho contemplen des d'una finestra; a l'exterior la visitació de la Verge i Sant Miquel Arcàngel.

Les columnes de la galeria inferior estan formades per l'agrupació de quatre prismes cilíndrics amb una base i un capitell comú. La base és quadrada i se sustenta en un peu falcat per quatre esferes. Els capitells tenen forma d'àbac i decorats amb motius florals. A cada cara hi ha en relleu dues roses de cinc pètals i entre ells un petit escut amb la flor de lis. Les columnes de la galeria

superior són de menor alçada, de cos cilíndric i suporten capitells en forma d'àbac amb motius florals i dues flors a cada cara.

La font gòtica està formada per un marc de pedra a manera de columnes adossades que suporten un arc escarser, també adossat. A l'interior hi ha una decoració de motius florals en relleu. Les aixetes estan situades a la part inferior. El conjunt està coronat per una mena d'arcosoli⁵ que és un arc conopial⁶, acabat en un motiu floral i que descansa sobre dos capitells adossats. L'espai entre el pinacle de l'arc conopial i la superfície de l'arc escarser està ocupat per un relleu que representa la Verge pujant les escales del temple.

Font (segle XIV)

Sepulcre de Catalina Amada

A la galeria inferior es troba també el sepulcre de sor Catalina Amada. Està enlirat i sostingut per dues mènsules bessones que reproduïxen la imatge de dos lleons. L'ornamentació consta d'una làpida amb dos escuts heràldics inscrits en sendes circumferències de garlandes. Tanca el sepulcre una imatge jacent de la difunta. Sor Catalina Amada va ser priora del monestir. Morí l'any 1530.

Bibliografia

Febrer, Catalina, *Monestir de Montsió: la seva història i el seu art = Monasterio de Monte-Sión : su historia y su arte.* – [Esplugues de Llobregat] : Comunitat Dominica de Montsió, 2008.

Hernández Cabrera, Soledad, *Montsió : una comunidad de dominicas en Barcelona, ss. XIV-XVI;* dirigida por : Blanca Garí, Antonio Riera .- [Barcelona : Universitat de Barcelona], 1997.

⁵ Nínxol cobert amb volta que s'utilitza per a posar-hi un sarcòfag.

⁶ Un arc conopial és un arc format per quatre quarts de cercle còncaus a l'arrencada i convexos a la part superior que forma punta a la clau.

Parreu i Dalmases, Leonor, *l'Arxiu monastic de Santa Maria de Montsió : estudi, representació formal i ordenació de la col·lecció de pergamins (1264-1784) / tutora : Blanca Garí d'Aguilera .-* [Barcelona : Universitat de Barcelona], 2008.

Paulí Meléndez, Antonio, *El Real Monasterio de Ntra. Sra. De Monte-Sión de Barcelona.-* Barcelona: Bratres, 1952.

Recursos electrònics

Generalitat de Catalunya. Direcció general del patrimoni Artístic i Arquitectònic.
<https://extranet.cultura.gencat.cat/eGIPCI>